

תנא חדא: נוטלין מלפני בהמה שפיה יפה, ונותנין לפני בהמה שפיה רע.

ותניא אידך: נוטלין מלפני בהמה שפיה רע, ונותנין לפני בהמה שפיה יפה.

אמר אביי: שתי הברייתות אמרו דבר אחד בלשונות שונים, אידי ואידי [זו וזו] אומרות כי ליטול אוכל מקמי חמורא [מלפני חמור] שאינו מוציא רירים, וליתנו לקמי תורא — שקלינג, לפי שאין מאכל החמור מאוס לשור.

אבל ליטול אוכל מקמי תורא המוציא ריר ונהיה האוכל מאוס, וליתנו לקמי חמורא — לא שקלינג, כי הטרחה הזו היא טרחה שלא לצורך.

והא דקתני, "נוטל מלפני בהמה שפיה יפה" — בחמור, ונקרא כך משום דלית ליה רירי.

"ונותנין לפני בהמה שפיה רע" — בפרה, ונקראת כך משום דאית לה רירי.

קמא-א

והא דקתני "נוטלין מלפני בהמה שפיה רע", בחמור, הנקרא בברייתא זו כך, משום דלא דייק, שאינו מדקדק בטיב האוכל, ואכיל אפילו קוצים וברקנים.

אותו ברגליו, הוא נמאס ואינו ראוי לאכילת בהמה ואם כן הוא מוקצה.

או שמא אתרוייהו פליגי, ואוסרים את שני הדברים מהסיבות שהתבארו?

ופשטינן: תא שמע שחכמים חולקים על שתי ההלכות של רבי דוסא, דתניא בברייתא לאחר דברי רבי דוסא, וחכמים אומרים: אחד זה [גרירת האבוס] ואחד זה [תבן שלפני הבהמה], לא יסלקנו לצדדין.

אמר רב חסדא: מחלוקת רבי דוסא וחכמים היא באיבוס של קרקע, אבל באיבוס של כלי — דברי הכל מותר, כי אין בו חשש שמא ישווה גומות.

ומקשינן: ואיבוס של קרקע, מי איכא למאן דשרי? והא ודאי קא משוי גומות? (140)

והדרין ואמרין: אלא, אי איתמר הכי איתמר: אמר רב חסדא: מחלוקת באיבוס של כלי אם גזרו בו אטו איבוס של קרקע, אבל באיבוס של קרקע, דברי הכל אסור.

שנינו במשנה: ונוטלין מלפני בהמה זו, ונותנין לפני בהמה זו בשבת.

הגמרא מביאה שתי ברייתות שנראות כסותרות ומתרצת אותן.

140. ה"ח בהגהותיו על הר"ן כתב, שמקושית הגמרא כאן למד הר"ן לפרש שאיסור גרירת האיבוס הוא משום שיש כאן פסיק רישא שישוה גומות, שכן לפי רש"י ותוספות שפירשו שאיסור הגריפה הוא משום גזירה שמא ישוה גומות, לא מובנת קושית הגמרא "מי איכא למאן דשרי", כי הרי אפשר לומר שרבי דוסא סובר שאין לגזור גזירה כזו, אבל לפי דברי הר"ן מובנת

וכן פירשו התוספות (ד"ה אבל) שגם רבי שמעון, הסובר דבר שאינו מתכוין מותר, מודה באיסור גרירת האבוס, כי אין האיסור משום חשש שישוה גומות בלי להתכוין אלא שישכח וישוה גומות במתכוין..

אבל הר"ן פירש, שגרירת האבוס אסורה משום שזהו "פסיק רישא" שישוה גומות. ועיין בהערה הבאה.